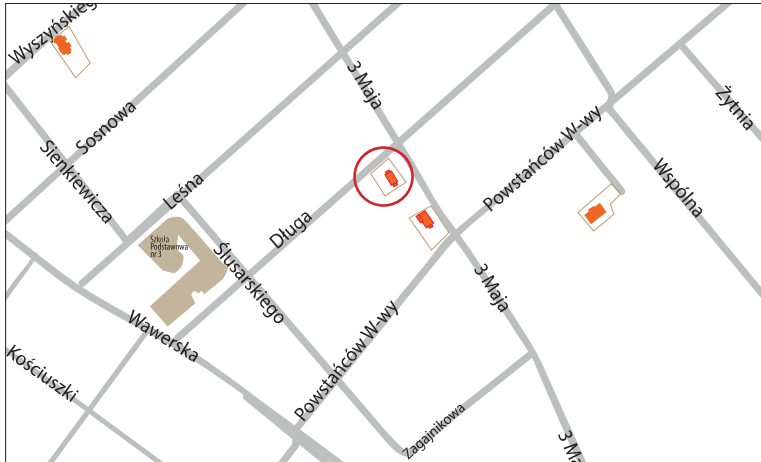

Lp. 07/a		3. Miejscowość Józefów
WEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU	
1. Nazwa Dom letniskowy, część Willi Polonja	2. Czas powstania przed 1926	
7. Fotografia z opisem wskazującym na orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		
  Widok od strony północno-zachodniej z ulicy Długiej. Fot. 2025		4. Adres 3 Maja 130-B 05-420 Józefów obr. 43 działka 117/2
  Widok od strony północno-wschodniej, z ulicy 3 Maja. Fot. 2019.		5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat otwocki gmina Józefów
		6. Formy ochrony

8. Historia, opis i wartości

Ten budynek wraz z bliźniaczym, stojącym tuż przy ulicy, rozebrany koło 2000 roku należał do Willi Polonja. Nieruchomość obejmowała 5 budynków na dużym zalesionym terenie pomiędzy ulicami 3 Maja, Długą i Powstańców Warszawy. W domach funkcjonowały pensjonaty dla dzieci Oli Rozenberg, Franciszki Markuszewicz, ogłoszenia w prasie pojawiają się od 1926 roku, miejsce określano także nazwą willa Boczman, ówczesny adres to Długa 17/19. Właścicielem Willi Polonja był Maurycy Boczman. Po wojnie budynki uznane za tzw. mienie opuszczone, zostały zajęte przez Centralny Związek Spółdzielni Pracy przy Ministerstwie Apropowizacji i Handlu.

Budynek drewniany, na planie prostokąta, zbudowany na niskiej podmurówce i podwalinie, jako parterowy z poddaszem i dwiema facjatami (raczej wtórnymi), przykryty 2-spadowym dachem o poszyciu z papy. Ściany szczytowe poprzedzono werandami, zabudowanymi. Północno-zachodnia od ul. Długiej ma nadbudowany wtórnie otwarty ganek wejściowy na poddasze, do którego prowadzą schodki drabiniaste. Elewacje oszalowane w układzie zmiennym poziomym i pionowym z zachowanym detałem m.in. gzyms, opaski okienne, okiennice, także drzwiowe. Elewacja frontowa głównej bryły 7-osiowa. Okna częściowo oryginalne, częściowo wtórne z zachowaniem podziałów.

Historyczna wartość budynku związana jest z postacią Maurycego Boczmana, wykształconego w Bazylei farmaceuty, przedstawiciela rodziny drogistów prowadzących w Warszawie apteki i handel produktami chemicznymi. Maurycy był prezesem Stowarzyszenia Polskich Drogistów, współwłaścicielem Tow. Handlowo-Naftowego Polonja, właścicielem apteki Polonja przy Niecałej, Targowej oraz kilku kamienic w Warszawie. Domy w Józefowie także nazwał „Polonją”, są dziś śladem inwestycji w działalność lotniskową środowiska żydowskiej zasymilowanej klasy inteligencko-biznesowej, szczególnie tej związanej z branżą medyczną i farmaceutyczną. Boczman był też prezesem Komitetu organizującego na Pradze świetlicę dla biednych dzieci. Przeżył wojnę, ukrywając się w Wołominie na aryjskich papierach na nazwisko Marian Borowski. W 1946 roku opowiedział swoją historię, zeznając w procesie zbrodniarza wojennego, gubernatora dystryktu warszawskiego w okresie okupacji, Ludwiga Fischera. Dom zachował indywidualny wyraz artystyczny niewielkiego, o ładnych proporcjach, domu lotniskowego. Mimo przekształceń w obrębie werand i poddasza, bryła domu, konstrukcja i użyte materiały wydają się w dużej części niezmienione, określenie stopnia zachowania oryginalnej substancji wymaga badań.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Źródła: Prasa warszawska w latach 1926-41; APW O. w Otwocku, Akta Gm. Let. Falenica, j.250; Plany Bema, Wyd. Geodezji i Kartografii Starostwa Powiatowego w Otwocku. USHMM; IPN GK 196/66/249; Adam Dylewski *Ruda córka Cwiego*, Wołowiec 2018; badania terenowe.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Lidia Głazewska-Dańko
4 czerwca 2025

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków